

## Spis treści

|                                        |           |
|----------------------------------------|-----------|
| <b>Zagadnienia wprowadzające .....</b> | <b>13</b> |
| 1. Podstawowy cel pracy .....          | 13        |
| 2. Wykorzystane źródła .....           | 13        |
| 3. Przedmiot pracy .....               | 14        |

## Część I

|                                           |           |
|-------------------------------------------|-----------|
| <b>Kultura uprawiania turystyki .....</b> | <b>15</b> |
|-------------------------------------------|-----------|

### Rozdział 1

|                                                                    |           |
|--------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Struktura uprawiania turystyki .....</b>                        | <b>17</b> |
| 1.1. Przemieszczanie się .....                                     | 18        |
| 1.2. Sen i czynności towarzyszące .....                            | 19        |
| 1.3. Spożywanie i ewentualnie przyrządzanie posiłków .....         | 19        |
| 1.4. Zwiedzanie obiektów i obserwacja zjawisk krajoznawczych ..... | 20        |
| 1.4.1. Dzieła przyrody .....                                       | 21        |
| 1.4.2. Zwiedzanie obiektów krajoznawczych – dzieł człowieka .....  | 21        |
| 1.4.3. Człowiek i środowisko jego życia .....                      | 22        |
| 1.5. Uczestnictwo w zabawach .....                                 | 23        |
| 1.5.1. Gry .....                                                   | 24        |
| 1.5.2. Zabawy indywidualne – hobby .....                           | 24        |
| 1.6. Uczestnictwo w czynnościach wynikłych z zobowiązań .....      | 25        |
| 1.7. Wykonywanie czynności wynikłych ze stosunku pracy .....       | 25        |
| 1.8. Istota aktywności zwanej uprawianiem turystyki .....          | 26        |

## Rozdział 2

|                                                              |    |
|--------------------------------------------------------------|----|
| Zakres i istota pojęcia „kultura uprawiania turystyki” ..... | 28 |
| 2.1. Umiejętności niezbędne do uprawiania turystyki .....    | 28 |
| 2.2. Składniki kultury uprawiania turystyki                  |    |
| osób pełniących funkcje organizatorów turystyki .....        | 31 |

## Rozdział 3

|                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------|----|
| Treść pojęcia „kultura uprawiania turystyki” .....                 | 32 |
| 3.1. Umiejętność turystycznego sposobu poruszania się .....        | 32 |
| 3.2. Umiejętność orientowania się w terenie turystycznym .....     | 33 |
| 3.3. Umiejętność uczestnictwa w zabawach, grach                    |    |
| oraz współuczestnictwa w ich organizacji .....                     | 34 |
| 3.4. Umiejętność użytkowania i konserwacji sprzętu i ekwipunku     |    |
| oraz dbałość o swój organizm .....                                 | 34 |
| 3.5. Umiejętność organizacji własnych przeżyć krajoznawczych ..... | 35 |
| 3.6. Postawa kontemplacyjno-poznawcza turysty .....                | 36 |
| 3.7. Nastawienie rekreacyjno-rozrywkowe .....                      | 37 |
| 3.8. Ogólna kultura zachowania się na obszarze turystycznym .....  | 38 |

## Rozdział 4

|                                                 |    |
|-------------------------------------------------|----|
| Proces organizacji imprez turystycznych .....   | 42 |
| 4.1. Struktura imprezy turystycznej .....       | 42 |
| 4.2. Ważniejsze czynności fazy akwizycji .....  | 44 |
| 4.3. Czynności fazy przygotowania .....         | 44 |
| 4.4. Faza realizacji imprez turystycznych ..... | 45 |
| 4.5. Faza zamknięcia imprezy .....              | 45 |
| 4.6. Podsumowanie .....                         | 46 |

## Rozdział 5

|                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|
| Typologia i gradacja umiejętności turystów i organizatorów turystyki .... | 47 |
| 5.1. Stopnie opanowania kultury uprawiania turystyki .....                | 48 |
| 5.2. Stopnie opanowania umiejętności fazy przygotowania .....             | 49 |
| 5.3. Umiejętność fazy zamknięcia imprezy .....                            | 50 |
| 5.4. Kwalifikacje turystów i osób występujących                           |    |
| w roli organizatorów turystyki .....                                      | 51 |
| 5.4.1. Kwalifikacje początkującego turysty .....                          | 51 |
| 5.4.2. Kwalifikacje wytrawnego turysty .....                              | 51 |
| 5.4.3. Kwalifikacje instruktora turystyki .....                           | 53 |



## Część II

### Konkretyzacja treści umiejętności stanowiących kulturę organizacji turystyki ..... 63

#### Rozdział 1

##### Umiejętność fazy akwizycji ..... 65

##### 1.1. Umiejętność organizacji akwizycji otwartej ..... 65

##### 1.2. Umiejętność organizacji akwizycji wewnętrznej ..... 65

#### Rozdział 2

##### Umiejętności związane z przygotowaniem do imprezy turystycznej ..... 66

##### 2.1. Kunszt programowania imprez ..... 66

##### 2.2. Technika kalkulacji kosztów ..... 67

##### 2.3. Technika zapewniania usług ..... 68

##### 2.4. Umiejętność koordynacji całości prac przygotowawczych ..... 69

#### Rozdział 3

##### Umiejętności turystów usprawniające przebieg imprezy turystycznej .... 70

##### 3.1. Umiejętność przygotowania się do wycieczki pod względem krajoznawczym ..... 70

##### 3.2. Umiejętność przygotowania odpowiedniego zestawu sprzętu, ekwipunku i dokumentów ..... 71

##### 3.3. Umiejętność przygotowania się do imprezy turystycznej od strony kondycyjnej ..... 72

#### Rozdział 4

##### Umiejętności pedagogiczne związane z fazą przygotowania ..... 74

##### 4.1. Metodyka kształtowania umiejętności przygotowania krajoznawczego .... 74

##### 4.2. Metodyka kształtowania umiejętności doboru sprzętu i ekwipunku ..... 76

##### 4.3. Metodyka kształtowania umiejętności przygotowania kondycji uczestników ..... 77

#### Rozdział 5

##### Umiejętności organizacyjne związane z fazą realizacji imprezy ..... 79

##### 5.1. Kunszt realizacji imprezy turystycznej ..... 79

##### 5.2. Technika realizacji usług ..... 81

**Rozdział 6****Umiejętności pedagogiczne instruktorów związane**

|                                                                                                                                                                                      |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| z fazą realizacji imprezy .....                                                                                                                                                      | 82 |
| 6.1. Rola metodyki .....                                                                                                                                                             | 82 |
| 6.2. Metodyka kształtowania nastawienia rekreacyjno-rozrywkowego .....                                                                                                               | 83 |
| 6.3. Metodyka kształtowania umiejętności użytkowania i konserwacji<br>sprzętu i ekwipunku turystycznego oraz wdrażania dbałości<br>o swój organizm przez uczestników wycieczki ..... | 85 |
| 6.4. Metodyka kształtowania umiejętności poruszania się<br>w terenie turystycznym .....                                                                                              | 86 |
| 6.5. Metodyka kształtowania umiejętności orientowania się<br>w terenie turystycznym .....                                                                                            | 87 |
| 6.6. Metodyka kształtowania postawy kontemplacyjno-poznawczej .....                                                                                                                  | 89 |
| 6.7. Metodyka kształtowania kultury ogólnej zachowania się<br>na obszarze turystycznym .....                                                                                         | 91 |

**Rozdział 7**

|                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------|----|
| Umiejętności fazy zamknięcia imprezy turystycznej .....                      | 95 |
| 7.1. Technika rozliczania finansowego imprezy .....                          | 95 |
| 7.2. Technika organizacji sposobu zdawania sprzętu turystycznego .....       | 95 |
| 7.3. Kunszt organizacji spotkań byłych uczestników imprez turystycznych .... | 95 |

**Rozdział 8**

|                                                                                                          |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Kultura organizacji turystyki i strategia jej opanowywania .....                                         | 96 |
| 8.1. Istota kultury organizacji turystyki .....                                                          | 96 |
| 8.2. Walory metodologiczne prezentowanej typologii<br>umiejętności turystów i organizatorów imprez ..... | 97 |
| 8.3. Strategia opanowywania umiejętności uczestnictwa<br>w ruchu turystycznym .....                      | 97 |
| 8.4. Zbiorowy wytrawny turysta .....                                                                     | 99 |

**Część III**

|                                                             |            |
|-------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Składniki wiedzy o rzeczywistości turystycznej .....</b> | <b>101</b> |
|-------------------------------------------------------------|------------|

**Rozdział 1**

|                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------|-----|
| Wiedza o uprawianiu turystyki .....                           | 103 |
| 1.1. Podstawowe składniki wiedzy o uprawianiu turystyki ..... | 103 |



|                                                                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1.2. Potrzeby i motywy uprawiania turystyki<br>oraz warunki do ich realizacji .....                                                      | 105 |
| 1.3. Potrzeby turystyczne .....                                                                                                          | 107 |
| 1.4. Warunki zaspokajania potrzeb turystów .....                                                                                         | 109 |
| 1.5. Wiedza o turystach .....                                                                                                            | 109 |
| 1.6. Wybrane elementy wiedzy o obszarze turystycznym .....                                                                               | 113 |
| 1.6.1. Różne rozumienia obszaru turystycznego .....                                                                                      | 113 |
| 1.6.2. Sposoby określania składników obszaru<br>o walorach turystycznych .....                                                           | 114 |
| 1.6.3. Typologia walorów obszaru lub trasy turystycznej .....                                                                            | 115 |
| 1.6.4. Wiedza a wiadomości o obszarze turystycznym .....                                                                                 | 115 |
| 1.6.5. Wiedza o obszarze o walorach turystycznych .....                                                                                  | 116 |
| 1.7. Wiedza o stosunkach wymiany materii, energii i informacji<br>zachodzących między turystami a obszarem o walorach turystycznych .... | 116 |
| 1.8. Wiedza o środkach uprawiania turystyki .....                                                                                        | 118 |
| 1.9. Wiedza o powiązaniach organizacyjno-technicznych<br>między środkami uprawiania turystyki a turystami .....                          | 118 |
| 1.10. Wiedza o dążności do zaspokojenia potrzeb turystów .....                                                                           | 119 |

## Rozdział 2

|                                                                                                                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wiedza o organizacji turystyki .....                                                                                                                           | 120 |
| 2.1. Wiedza o osobach pełniących funkcje organizatorów turystyki .....                                                                                         | 121 |
| 2.1.1. Kwalifikacje i osobowość agenta biura podróży .....                                                                                                     | 122 |
| 2.2. Wiedza o zapotrzebowaniu na imprezy i warunkach<br>do ich zaspokojenia .....                                                                              | 122 |
| 2.2.1. Podstawowe rodzaje typologii uprawiania turystyki .....                                                                                                 | 122 |
| 2.3. Wiedza o stosunkach organizacyjno-opiekuńczych między turystami<br>i potencjalnymi turystami a amatorami lub potencjalnymi organizatorami ...             | 123 |
| 2.4. Wiedza o środkach organizacji imprez turystycznych .....                                                                                                  | 124 |
| 2.5. Wiedza o powiązaniach organizacyjno-technicznych/technologicznych<br>między organizatorami uprawiania turystyki a środkami organizacji<br>turystyki ..... | 125 |

## Rozdział 3

|                                                 |     |
|-------------------------------------------------|-----|
| Wiedza o obsłudze i zarządzaniu turystyką ..... | 126 |
| 3.1. Wiedza o obsłudze .....                    | 126 |
| 3.2. Wiedza o środkach świadczenia usług .....  | 127 |
| 3.2.1. Obiekty i urządzenia turystyczne .....   | 127 |
| 3.2.2. Obiekty gastronomiczne .....             | 127 |
| 3.2.3. Obiekty i urządzenia transportowe .....  | 128 |



|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.2.4. Obiekty i urządzenia do zabaw .....                                  | 128 |
| 3.2.5. Obiekty i urządzenia do czynności o charakterze zobowiązań .....     | 128 |
| 3.3. Wiedza o zarządzaniu niezbędna organizatorom imprez turystycznych .... | 128 |
| 3.4. Podsumowanie .....                                                     | 129 |

## **Część IV**

|                                                      |            |
|------------------------------------------------------|------------|
| <b>Proces organizacji imprez turystycznych .....</b> | <b>131</b> |
|------------------------------------------------------|------------|

### **Rozdział 1**

|                                   |     |
|-----------------------------------|-----|
| Faza akwizycji .....              | 133 |
| 1.1. Akwizycja środowiskowa ..... | 133 |
| 1.2. Akwizycja „wolna” .....      | 134 |

### **Rozdział 2**

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Faza przygotowania imprezy .....                                                         | 136 |
| 2.1. Programowanie .....                                                                 | 136 |
| 2.1.1. Przesłanki programowania imprez turystyki wędrownej .....                         | 136 |
| 2.1.2. Przesłanki dobrego programu .....                                                 | 137 |
| 2.2. Programowanie imprez turystyki wędrownej<br>niewymagających zapewniania usług ..... | 139 |
| 2.2.1. Programowanie imprez turystyki kwalifikowanej<br>z wykorzystaniem usług .....     | 139 |
| 2.2.2. Programowanie imprez motorowych z zamówionymi usługami ...                        | 140 |
| 2.3. Przygotowanie się uczestników wycieczki od strony krajoznawczej .....               | 142 |
| 2.4. Przygotowanie odpowiedniego zestawu sprzętu, ekwipunku<br>i dokumentów .....        | 143 |
| 2.5. Przygotowania do imprezy od strony kondycyjnej .....                                | 143 |
| 2.6. Działalność przygotowawcza na obszarze recepcji turystów .....                      | 144 |
| 2.7. Koordynowanie całości prac przygotowawczych .....                                   | 145 |
| 2.8. Funkcja prac przygotowawczych .....                                                 | 145 |

### **Rozdział 3**

|                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Faza realizacji imprezy turystycznej .....                                                                       | 147 |
| 3.1. Różnice w pojmowaniu zakresu określenia<br>„realizacja imprezy turystycznej” .....                          | 147 |
| 3.2. Rodzaje przeżyć turystycznych .....                                                                         | 148 |
| 3.3. Potrzeba umiaru w przeżyciach turystycznych<br>i jej przełożenie na sposób realizacji programu imprez ..... | 150 |

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.4. Składniki warunków organizacji turystyki .....                        | 150 |
| 3.5. Taktyka realizacji imprez turystyki wędrownej .....                   | 151 |
| 3.6. Techniczna realizacja usług w sytuacjach typowych i nietypowych ..... | 153 |
| 3.7. Realizacja imprez turystyki kwalifikowanej .....                      | 154 |

## Łącznienia wpraw i zabaw

### Rozdział 4

|                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------|-----|
| Organizacja zwiedzania i zabaw .....                      | 156 |
| 4.1. Organizacja przeżyć krajoznawczych .....             | 156 |
| 4.2. Zabawa w badanie obszaru turystycznego .....         | 157 |
| 4.3. Formy zabawowe utrwalania wiedzy krajoznawczej ..... | 160 |
| 4.4. Organizacja aktywności zabawowej .....               | 161 |
| 4.5. Organizacja gier i zabaw .....                       | 162 |

### Rozdział 5

|                                                   |     |
|---------------------------------------------------|-----|
| Faza zamknięcia imprezy turystycznej .....        | 163 |
| 5.1. Niezbędne czynności zamykające imprezę ..... | 163 |

### Rozdział 6

|                                                  |     |
|--------------------------------------------------|-----|
| Skutki uczestniczenia w ruchu turystycznym ..... | 164 |
| 6.1. Skutki uprawiania turystyki .....           | 164 |

|                     |     |
|---------------------|-----|
| Uwagi końcowe ..... | 167 |
|---------------------|-----|

|                  |     |
|------------------|-----|
| Literatura ..... | 169 |
|------------------|-----|